

Procedure

Emne: Magtanvendelse og andre indgreb i
selvbestemmelsesretten over for voksne.

Indholdsfortegnelse:	side
1. Generelle forholdsregler Serviceloven § 124-129.....	2
2. Alarmsystemer Serviceloven § 125.....	4
3. Fastholdelse m.v. - herunder hygiejne Serviceloven § 126/126a	5
4. Tilbageholdelse i boligen Serviceloven § 127	6
5. Anvendelse af stofseler Serviceloven § 128	8
6. Optagelse i særlige botilbud <u>uden</u> samtykke Serviceloven § 129	9
7. Optagelse i særlige botilbud ved passivitet Serviceloven § 129 stk. 2	10
8. Flytning mellem botilbud - Serviceloven § 129 stk. 3	11
9. Adresser	12

1. Generelle forholdsregler Serviceloven § 124-129

Lovgrundlag:

- Serviceloven §§ 82 og 124 – 129
- Bekendtgørelse nr. 732 af 29. juni 2012 om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt om særlige sikkerhedsforanstaltninger for voksne og modtagelsespligt i boligformer efter serviceloven.
- Vejledning om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten overfor voksne, herunder pædagogiske principper.

Servicelovens § 124-129 gælder for personer med fagligt dokumenteret betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der får personlig hjælp, praktisk hjælp og socialpædagogisk bistand eller aktiverende tilbud – og som ikke samtykker ved aktiv modstand eller passivitet.

Generelle betingelser § 124:

- Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten må aldrig erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand
- Alle muligheder for at opnå borgerens frivillige medvirken skal være forsøgt
- Magtanvendelsen skal foregå ved den mindst indgribende metode.
- Magtanvendelse skal udøves så skånsomt og kortvarigt som muligt med stor hensyntagen til borgeren

Forudgående beslutning om magtanvendelse:

Der skal ved anvendelse af §§ 125, 126a, 127 og 128 foreligge en forhåndsbeslutning om, at magtanvendelse kan blive konkret nødvendig.

Forhåndsbeslutninger bygger på følgende grundlag:

- "Ansøgningsskema 1" udfyldes af nærmeste leder af området omkring den påtænkte magtanvendelse
- Redegørelse for tidligere handlinger iværksat for at forebygge magt = socialpædagogisk handleplan
- Beskrivelse af tryghedsskabende initiativer
- Præcis beskrivelse af hvilke forhold, som forhåndsbeslutningen skal vedrøre

Forhåndsbeslutningen er ikke hjemmel til at anvende magt. Kun en konkret situation kan afstedkomme, at magtanvendelsen finder sted.

Forhåndsbeslutningen:

Demenskonsulent træffer forhåndsbeslutningen, som sendes til borgeren og i kopi til plejeområdet til borgerens mappe.

Gruppelederen er ansvarlig for, at pårørende og evt. værge informeres om beslutningen.

Indberetning:

Alle former for magtanvendelse skal indberettes på et særligt skema efter følgende procedure:

- Find rette skema: "Registrerings- og indberetningsskema 1" ved godkendt magtanvendelse, "Registrerings- og indberetningsskema 2" ved akut magtanvendelse . Skemaet udfyldes straks og sendes senest på 3. dagen efter hændelsen. Skemaet bearbejdes af den medarbejder, der har iværksat indgrebet sammen med nærmeste leder.
- Skemaet sendes til demenskonsulenten. Kopi af skemaet opbevares i borgerens dokumentationsmappe
- På baggrund af indberetningen vurderer demenskonsulenten, om der er behov for yderligere opfølgning.
- Socialpædagogisk handleplan for borgeren udarbejdes af kontaktperson og nærmeste leder for at sikre opfølgning på hændelsen. Handleplanen skal indeholde:

- 1) Formålet med indsatsen
- 2) Hvilken indsats var nødvendig for at opnå formålet
- 3) Den forventede varighed af indsatsen og muligheden for at anvende mindre indgribende foranstaltninger
- 4) Andre særlige forhold vedrørende boform, beskæftigelse, personlig hjælp, behandling, hjælpemidler m.v.

2. Alarmsystemer Serviceloven § 125

Omfatter:

- Alarmer, som registrerer den enkeltes udgang fra boligen, som **brikker, armbånd og lign.**
- Udstyr, til at opspore én person, der har forladt boligen (GPS)

Omfatter ikke:

- **Trædemåtter og sengevagter** kan bevilges som hjælpemiddel § 112 som en del af omsorgsplikten, hvis borgeren ikke modsætter sig. Brug af disse kræver **ikke** registrering på skema.
- **Kontinuerlig videoovervågning, babyalarmer og rumfølere** er **ikke** tilladt.

Betingelser for brug:

Der skal være reel og begrundet risiko for, at personen udsætter sig selv eller andre for væsentlig personskade ved at forlade boligen.

Handlinger ved anvendelse:

Borgere med demens, som ikke modsætter sig anvendelsen:

Chip og GPS kan bevilliges ved henvendelse til demenskonsulent. Der kræves ikke ansøgning og afgørelse. Bevilling er tidsubegrænset, men anvendelsen skal evalueres løbende.

Borgere med demens, som modsætter sig anvendelsen, og borgere med andre diagnoser herunder udviklingshæmmede:

"Ansøgningskema 1" udfyldes og tilsendes demenskonsulenten inkl. den social-pædagogiske handleplan.

Demenskonsulenten træffer en afgørelse og informerer plejeområdet og borgeren.

Alle godkendte tilfælde af anvendelse af alarmsystemer hos borgere, som modsætter sig, skal registreres i borgerens journal og på "Opsamlingskema, opsamling" for én måned – og derefter tilsendes demenskonsulenten.

Demenskonsulenten scanner skemaet til borgerens journal.

Magtanvendelsen skal revurderes senest efter 8 måneder.

3. Fastholdelse Serviceloven § 126

Omfatter:

Fastholde borgeren eller føre borgeren til et andet opholdsrum – akut handling

Betingelser for brug:

Akutte situationer, hvor der er reel og begrundet risiko for at borgeren udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade

Væsentlig personskade defineres som:

Brækkede lemmer, hjernerystelse/kraniebrud, tabte eller løse tænder, snitsår og kvæstelse ved grove slag eller brug af instrumenter, forgiftning, forbrænding og bid.

Magtanvendelsen skal ledsages af tryghedsskabende initiativer (kontakt, omsorg, afledning, hygge...)

Det er ikke tilladt at bruge førergreb, slag og spark. Personen må ikke låses inde i et andet lokale. (= frihedsberøvelse)

Fastholdelse er **ikke** fastspænding.

Handlinger ved anvendelse:

Hændelsen indberettes senest dagen efter på "Registrerings- og indberetningsskema 2" og tilsendes demenskonsulenten senest på 3. dagen efter handlingen. Der udarbejdes social-pædagogisk handleplan.

4. Fastholdelse i hygiejnesituationer Serviceloven § 126a

Omfatter:

Fastholde borgeren for at udøve omsorgspligten i personlige hygiejne-situationer.

Indgrebet kan anvendes i 3 måneder og maksimalt anvendes i 6 måneder med en forlængelse efter 3 måneder.

1. Barbering
2. Hårvask, badning og tøjskift
3. Klipning af hår og negle
4. Skiftning af bleer og bind
5. Pleje af hud
6. Fjernelse af madrester i kind og mundhule
7. Tandbørstning

Hvis borgerens psykiske funktionsevne nedsættes i perioden, kan der udarbejdes ny ansøgning efter de 6 måneder.

Betingelser for brug:

Anvendelse kan kun ske, når det er absolut nødvendigt for at udøve omsorgspligten i de personlige hygiejnesituationer. Der må ikke anvendes hjælpemidler til fastholdelsen og intensiteten må ikke få karakter af et legemligt overgreb.

Handlinger ved anvendelse:

Anvendelse af fastholdelse i hygiejnesituationer kræver forudgående tilladelse.

"Ansøgningsskema 1" udfyldes og tilsendes demenskonsulenten inkl. den social-pædagogiske handleplan.

Demenskonsulenten træffer en afgørelse og informerer plejeområdet og borgeren.

Alle godkendte tilfælde af anvendelse af fastholdelse i hygiejnesituationer skal registreres i borgerens journal og på "Opsamlingskema, opsamling" for én måned – og derefter tilsendes demenskonsulenten.

Demenskonsulenten scanner skemaet til borgerens journal.

Magtanvendelsen skal revurderes senest efter 3 måneder.

Akutte tilfælde af fastholdelse i hygiejnesituationer skal indberettes senest dagen efter på "Registrerings- og indberetningsskema 2" af de medarbejdere, som er involverede og tilsendes demenskonsulenten senest på 3. dagen efter hændelsen.

5. Tilbageholdelse i boligen Serviceloven § 127

Omfatter:

- Fastholdelse af en borger for at forhindre denne i at forlade boligen
- Fastholde for at føre borgeren tilbage til boligen.

Betingelser for brug:

Det kræves, at der er nærliggende risiko for, at borgeren udsætter sig selv eller andre for væsentlig personskade, som for eksempel:

- Påkørsel af bil, tog eller bus
- Falde i søer og havebassiner
- Falde ned fra broer
- Få forfrysninger.

Borgeren må ikke låses inde (= frihedsberøvelse)

Handlinger ved anvendelse:

Anvendelse af tilbageholdelse kræver forudgående tilladelse.

"Ansøgningsskema 1" udfyldes og tilsendes demenskonsulenten inkl. den social-pædagogiske handleplan.

Demenskonsulenten træffer en afgørelse og informerer plejeområdet og borgeren.

Alle godkendte tilfælde af anvendelse af tilbageholdelse skal registreres i borgerens journal og på "Registreringsskema, opsamling" for én måned – og derefter tilsendes demenskonsulenten. Demenskonsulenten scanner skemaet til borgerens journal.

Magtanvendelsen skal revurderes senest efter 8 måneder.

Akutte tilfælde af tilbageholdelse skal indberettes senest dagen efter på "Registrerings- og indberetningsskema 2" af de medarbejdere, som er involverede og tilsendes demenskonsulenten senest på 3.dagen efter hændelsen.

Advokatbistand:

Kommunen skal beskikke og betale for advokatbistand til borgeren under sagen (§132), hvis borgeren modsætter sig anvendelse.

6. Anvendelse af Stofseler Serviceloven § 128

Omfatter:

Fastspænding med stofseler til kørestol eller andet hjælpemiddel så som seng, stol eller toilet udelukkende for at hindre fald eller skader. Der skal være væsentlig risiko for personskade, som eks. brækkede lemmer, kraniebrud, udslåede tænder.

Omfatter ikke:

- Mindre forstuvning er **ikke** "væsentlig personskade".
- Bløde handsker, hjelme m.v. der bruges mod selvdestruktiv adfærd er omfattet af omsorgspligten, og er ikke tvang. Skal ikke indberettes.
- Bord foran en kørestol kan betragtes som et hjælpemiddel under omsorgspligten, når borgeren ikke modsætter sig.
- Fastspænding må ikke bruges for at forhindre personen i at gå eller på anden måde begrænse personens mobilitet fx ved utryghed, aggressivitet, hvileløs omvandring og træthed.
- "Fiksering" for at berolige er ikke lovligt indenfor det sociale område.

Handlinger ved anvendelse:

Anvendelse af stofseler kræver forudgående tilladelse.

Borgeren skal under anvendelsen tilses minimum hver ½ time – dette skal dokumenteres i journalen.

"Ansøgningsskema 1" udfyldes og tilsendes demenskonsulenten inkl. den social-pædagogiske handleplan.

Demenskonsulenten træffer en afgørelse og informerer plejeområdet og borgeren.

Alle godkendte tilfælde af anvendelse af stofseler skal registreres i borgerens journal og på "Registreringsskema, opsamling" for én måned – og derefter tilsendes demenskonsulenten. Demenskonsulenten scanner skemaet til borgerens journal.

Magtanvendelsen skal revurderes senest efter 18 måneder.

7. Optagelse i særlige botilbud uden samtykke Serviceloven § 129

Ved enhver anvendelse af § 129 skal det sikres, at borgeren er tildelt en værge efter værgemålsloven via Statsforvaltningen.

Efter henvendelse fra kommunen kan Statsforvaltningen træffe afgørelse om, at en borger optages i et særligt botilbud, når:

- Det er absolut påkrævet, for at pågældende kan få den nødvendige hjælp
- Hjælpen ikke kan gennemføres i borgerens hidtidige bolig eks. glemmer at tage livsvigtig medicin, sætter ild til boligen, forgiftning af egen mad, vil ikke lukke plejepersonale ind.
- Borgeren ikke kan overskue konsekvenserne af sine handlinger
- Borgeren udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade

Det skal indgå i vurderingen om ægtefælle, samlever eller anden pårørende ikke længere kan varetage den nødvendige hjælp til og opsyn med den pågældende.

Advokatbistand:

Kommunen skal sørge for advokatbistand til borgeren under sagen (§132). Advokaten skal være godkendt af Statsforvaltningen.

Handlinger:

- Ansøgningsskema 2 udfyldes
- Ansøgningen udarbejdes af demenskonsulenten i samarbejde med alle involverede i kommunen
- Al tilgængelig dokumentation vedlægges – Det er af højeste vigtighed med god og skarp dokumentation i disse sager.
- Kommunen beskikker og betaler for en advokat godkendt af Statsforvaltningen samtidig med, at der altid søges om en værge.
- Ansøgningen tilsendes Afdelingschefen, som videresender til Statsforvaltningen, som skal træffe en afgørelse før en flytning kan foregå.
- Afgørelsen træffes Statsforvaltningen senest 2 uger efter modtagelsen.

Demenskonsulenten er tovholder og formidler kontakten til advokat, Statsforvaltningen samt kontakten til de pårørende.

Indberetning:

Flytningen indberettes på "Registrerings- og indberetningsskema 3" og tilsendes demenskonsulenten med udgangen af den måned, hvor flytningen har fundet sted.

8. Optagelse i særlige botilbud – særregel Serviceloven § 129 stk. 2

Ved enhver anvendelse af § 129 skal det sikres, at borgeren er tildelt en værge efter værgemålsloven via Statsforvaltningen.

Særlig bestemmelse for borgere med betydeligt og varigt nedsat psykisk funktionsevne – herunder demens, der:

- Ikke modsætter sig flytning
- Mangler evnen til at give informeret samtykke til en flytning
- Den psykiske funktionsnedsættelse er en konsekvens af en erhvervet mental svækkelse, som er fremadskridende (lægelig dokumentation skal foreligge)

Kommunen kan træffe afgørelse om flytning udenom Statsforvaltningen, hvis afgørelsen godkendes af borgerens værge i situationer hvor:

- Ophold i et botilbud med tilknyttet service er påkrævet for, at borgeren kan få den nødvendige hjælp
- Omsorgsmæssigt mest hensigtsmæssigt for borgeren

Advokatbistand:

Der skal ikke beskikkes en advokat

Hvis værgen ikke godkender indstillingen, videregives afgørelsen til Statsforvaltningen

Handlinger:

- Ansøgningsskema 2 udfyldes
- Ansøgningen udarbejdes af demenskonsulenten
- Demenskonsulenten indhenter godkendelse af værgen
- Skemaet tilsendes afdelingschefen
- Afdelingschefen træffer afgørelsen

Demenskonsulenten er tovholder samt bindeled til de pårørende.

Indberetning:

Flytningen indberettes på "Registrerings- og indberetningsskema 3" og tilsendes demenskonsulenten med udgangen af den måned, hvor flytningen har fundet sted.

9. Flytning mellem botilbud uden samtykke Serviceloven § 129 stk. 3

Ved enhver anvendelse af § 129 skal det sikres, at borgeren er tildelt en værge efter værgemålsloven via statsforvaltningen.

Omfatter:

Borgere, som tidligere er indflyttet i plejebolig efter § 129, kan flyttes til en anden tilsvarende bolig, hvor omsorgen for personen kan varetages, hvis det skønnes af være i den pågældendes interesse – herunder af hensyn for mulighederne for at den pågældende kan bevare sin tilknytning til sine pårørende.

Handlinger:

- Ansøgningsskema 2 udfyldes
- Ansøgningen udarbejdes af demenskonsulenten i samarbejde med de involverede i kommunen
- Skemaet tilsendes Afdelingschefen, som videresender til Statsforvaltningen
- Statsforvaltningen skal afgøre en ansøgning **før** en flytning kan foregå.
- Afgørelsen træffes af Statsforvaltningen senest 2 uger efter modtagelsen.

Demenskonsulenten er tovholder og formidler kontakten til advokat, Statsforvaltningen og er bindeled til de pårørende.

Indberetning:

Flytningen indberettes på "Registrerings- og indberetningskema 3" og tilsendes demenskonsulenten med udgangen af den måned, hvor flytningen har fundet sted.

10. Adresser

Social- Børne- og Integrationsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
☎ 3392 9300
Fax 3393 2518
E-mail: sm@sm.dk
Hjemmeside: www.sm.dk

Statsforvaltningen
Storetorv 10
6200 Aabenraa
Tlf. 7256 7000
Hjemmeside: www.statsforvaltning.dk

Bilag:

Ansøgningsskema 1
Ansøgningsskema 2
Registrerings- og indberetningsskema 1
Registrerings- og indberetningsskema 2
Registrerings- og indberetningsskema 3
Registreringsskema, opsamling

Erstatter procedure af: 07.07.15	Udarbejdet af: Bente Lauridsen/Peter Vonsild/Rene Vejby Kierch Revideret af: Bente Lauridsen, 080713 Bente Lauridsen, 171213 Procedureudvalget 17.06.15 Bente Lauridsen 02/17	Denne udgave er lagt på www.plejebolig.albertslund.dk og gældende fra: 23.02.17 SB-SYS: Procedurer
-------------------------------------	--	---